

УДК 667.6

ТКАЧУК В.В.

Луцький національний технічний університет

**СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ
ЛАКОФАРБОВИХ МАТЕРІАЛІВ**

ТКАЧУК В.В.

Луцький національний технічний університет

**СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОИЗВОДСТВА И ПОТРЕБЛЕНИЯ
ЛАКОКРАСОЧНЫХ МАТЕРИАЛОВ**

V.V. TKACHUK

Lutsk national technical university

**CURRENT STATUS PRODUCTION AND CONSUMPTION OF
PAINTS**

***Мета.** Метою статті є аналіз сучасного стану ринку лакофарбових матеріалів, основних виробників, формування структури імпорту та експорту.*

***Результати.** Встановлено, що експортні операції з ЛФМ на органічній основі переважають над операціями з водно-дисперсійними ЛФМ. Саме на водно-дисперсійні ЛФМ на сьогодні зорієнтований здебільшого український ринок, що пояснюється низкою переваг даного виду продукції. Незабаром відбудеться поступове зростання показників розвитку виробництва. За своєю структурою різних ринкових змін не відбудеться, проте, вже на сьогодні є чітко виражена тенденція до екологічності ЛФМ та більшій кваліфікованості споживачів.*

***Практична значимість.** Проаналізовано основні тенденції ринку лакофарбових матеріалів, встановлено, що основна проблема даного ринку – значна насиченість імпортних виробників, відсутність економічно вигідної української сировинної бази. Проте Україна має хороший інвестиційний потенціал, про що свідчить наявність низки українських компаній з виробництва ЛФМ із іноземним капіталом.*

***Ключові слова:** лакофарбові матеріали, водно-дисперсійні фарби, фарби на основі органічних розчинників.*

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Ринок лакофарбових матеріалів динамічно розвивається. Проте, аналіз ринку лакофарбових матеріалів в Україні є складним процесом через розбіжність у визначенні термінів

"лакофарбові матеріали" та "лакофарбова продукція", що впливає на порівняння статистичних даних обсягів виробництва та реалізації; відсутність певних критеріїв збору та обробки статистичного аналізу ринку; велика кількість малих підприємств, обсяги виробництва яких важко відстежувати для формування звіту статистики; затяжне оприлюднення офіційних даних Державним комітетом статистики.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблеми дослідження стану та перспектив розвитку українського ринку лакофарбових матеріалів у різні роки висвітлювалися в роботах І. Бакус, Д. Ісакової, Н. Мережко, О. Золотарьової, Т. Караваєва, М. Бойко, О. Мельник та ін. [1-3].

Цілі статті. Метою статті є аналіз сучасного стану ринку лакофарбових матеріалів, основних виробників, формування структури імпорту та експорту

Об'єкт дослідження – ринок лакофарбових матеріалів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ринок лакофарбових матеріалів заповнений продукцією як вітчизняних, так і закордонних виробників, різними ціновими сегментами та різною якістю продукції. Споживачу часто не просто визначити якісний товар, зорієнтуватися у досить широкому асортименту наявної продукції на ринку.

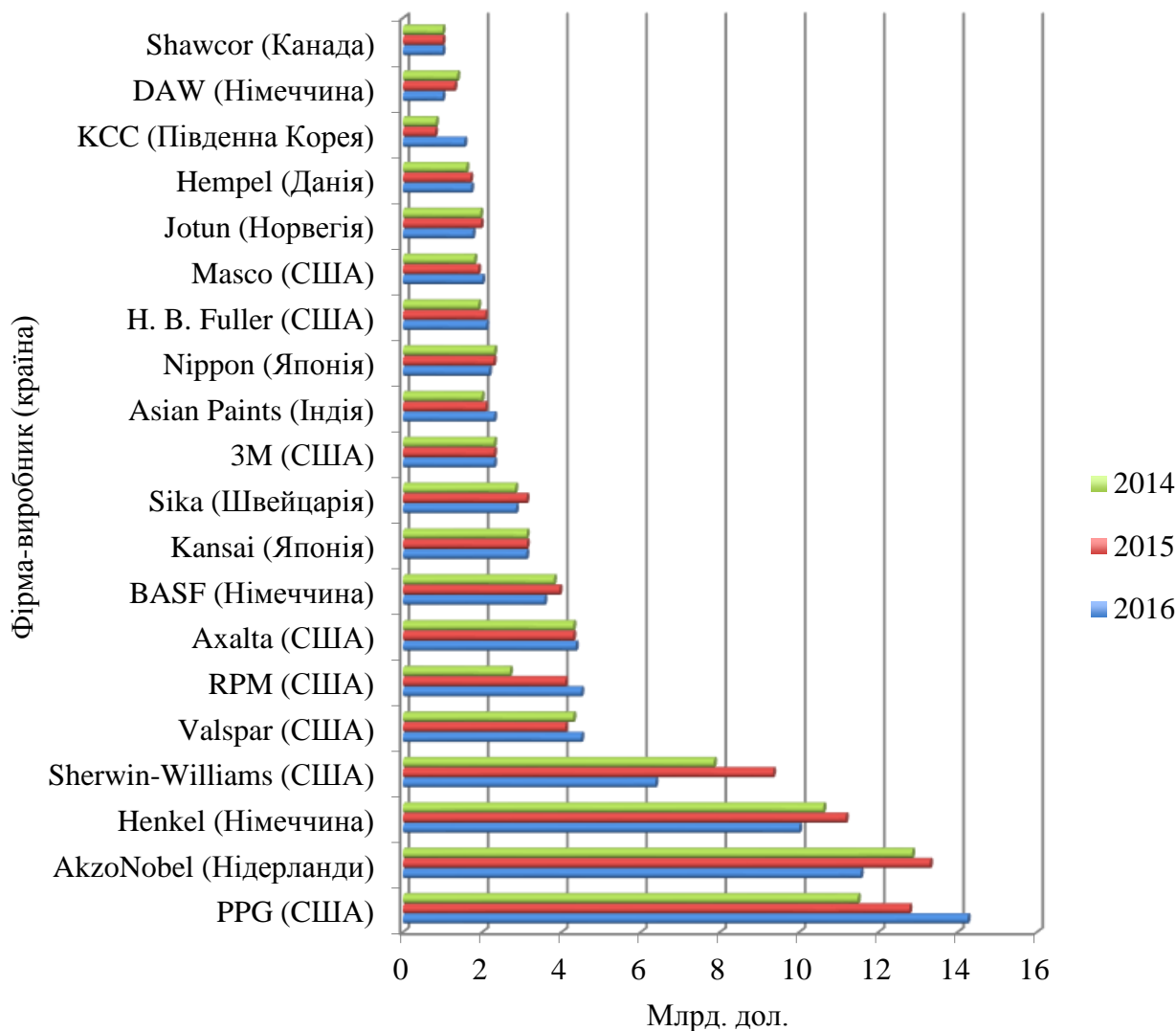
Розглянемо світові тенденції та українські реалії у цій галузі.

На рис. 1 наведено сумарні обсяги виробництва ЛФМ у млрд. дол провідних світових виробників ЛФМ за 2014-2016 рр. відповідно даних про щорічні обсяги продажів компаній журналу Coatings World [4].

Можна сказати, що світовими лідерами продажів ЛФМ є компанії PPG (США), AkzoNobel (Нідерланди) та Henkel (Німеччина).

За даними аналітичної групи Transparency Market Research (TMR) світовий попит на ЛФМ до 2019 року збільшиться до 153,9 млрд. дол. При цьому, щорічне зростання становитиме 5,4 %. Водно-дисперсійні ЛФМ користуються найбільшим попитом.

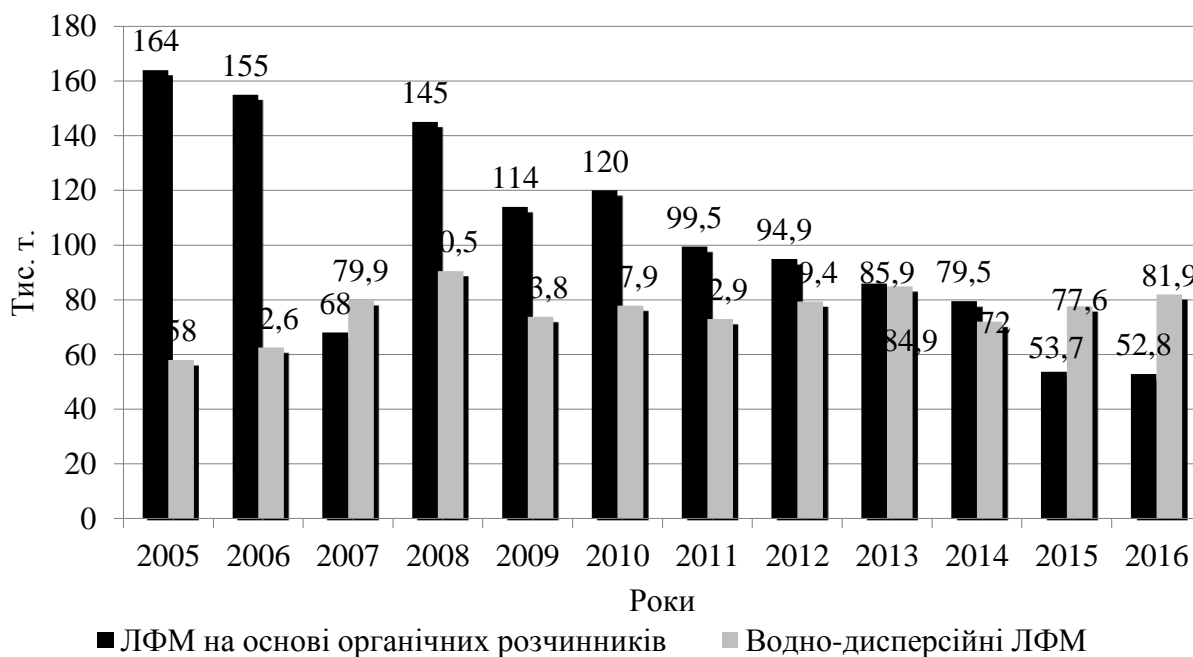
На сьогодні ринок лакофарбової продукції України насичений великою пропозицією. Споживачу пропонується вибір виду чи типу товару певного цінового сегменту, країни виробника та якості виробу. На українському ринку ЛФМ спостерігається та відбувається тенденція зміни міжринкового співвідношення ЛФМ на основі органічних розчинників та водно-дисперсійних ЛФМ.

Рис. 1. Обсяги продажів ЛФМ провідними фірмами-виробниками у млрд. дол. у 2014-2016 рр.

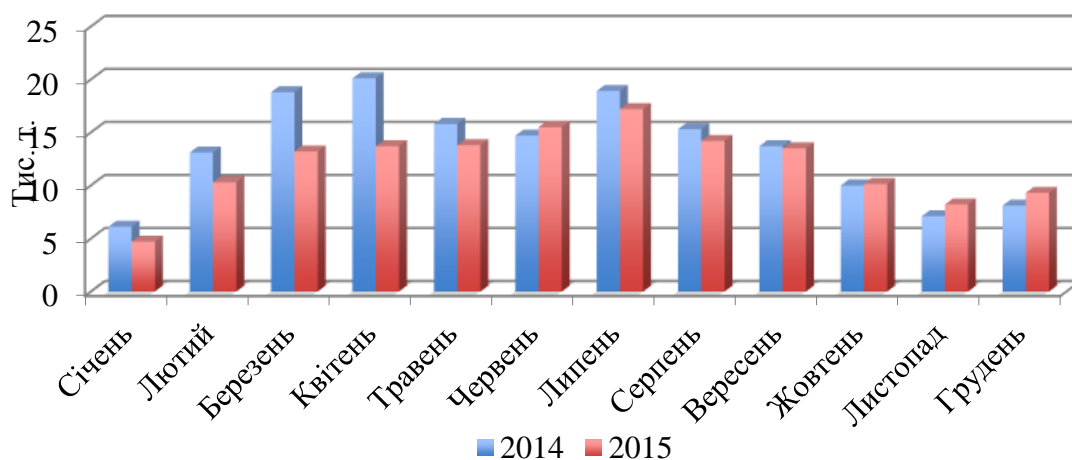
На рис. 2 наведемо динаміку та структуру виробництва ЛФМ в Україні за видами дисперсного середовища протягом 2005-2016 рр.

Протягом 2010-2016 рр. спостерігається зниження виробництва ЛФМ на основі органічних розчинників. Показники виробництва водно-дисперсійних ЛФМ свідчать про зростання обсягів виробництва останніх. Для успішного та сталого розвитку вітчизняного ринку ЛФМ необхідним є наближення основних процесів виробництва та споживання ЛФ продукції до європейського рівня. Цього можна досягти за рахунок збільшення обсягів виробництва, потужної технологічної бази та за допомогою застосування більш якісних, ефективних та екологічних ЛФМ.

Рис. 2. Динаміка та структура виробництва ЛФМ в Україні за видами дисперсного середовища в 2005–2016 рр.

Протягом 2014-2016 рр. відмічається падіння сумарних обсягів виробництва ЛФМ. Порівнюючи показники обсягів виробництва ЛФМ на основі органічних розчинників 2014 із 2015 та 2016 рр., різниця значень складає зменшення на 25,8 тис.т. та на 26,7 тис.т. відповідно. Аналізуючи ті самі роки для водно-дисперсійних ЛФМ простежується динаміка збільшення на 5,6 тис.т. у 2015 р. порівняно з 2014, та на 9,9 тис.т. у 2016 р. порівняно із 2015. На рис. 3 наведемо динаміку виробництва основних ЛФМ у 2014-2015 рр. [5].

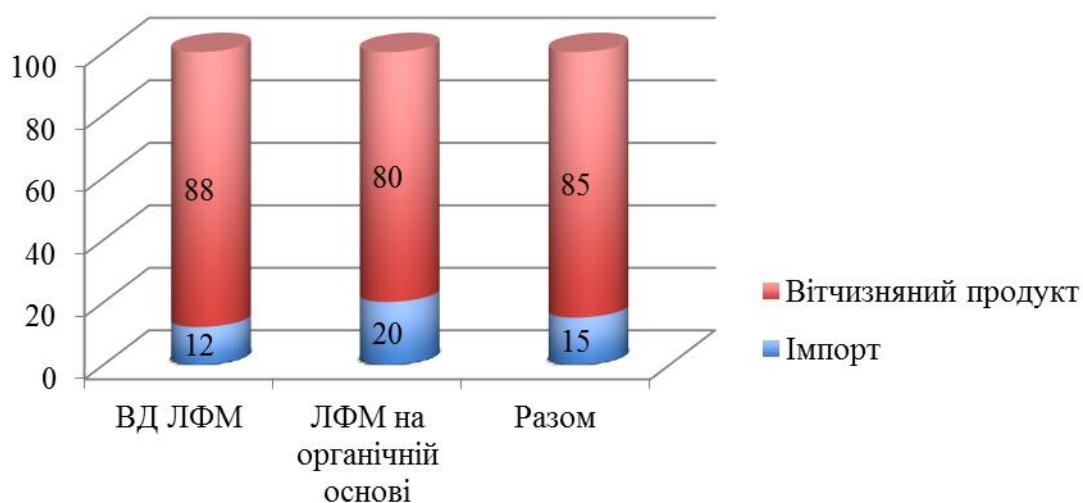
Рис. 3. Динаміка виробництва ЛФМ протягом 2014-2015 рр. у розрізі місяців

За показниками динаміки виробництва ЛФМ протягом 2014-2015 рр. можна сказати, що перспективним є успішний розвиток ринку адже країна володіє великим потенціалом можливостей та потужностей.

Низька платоспроможність населення стала причиною як зменшення обсягів виробництва вітчизняними підприємствами, так і скорочення постачань з-за кордону. Це змушує споживачів обирати ЛФМ певної цінової категорії. Аналізуючи структуру споживання ЛФМ у натуральному вираженні (тонах), то 70% ринку належать декоративним ЛФМ і лише 30% - промисловим. До декоративних ЛФМ відносяться матеріали ремонтно-будівельного призначення для роздрібної торгівлі, для продажів корпоративним клієнтам та ЛФМ загального призначення. Завдяки розвитку промисловості у споживачів є чимало можливостей придбання ЛФМ.

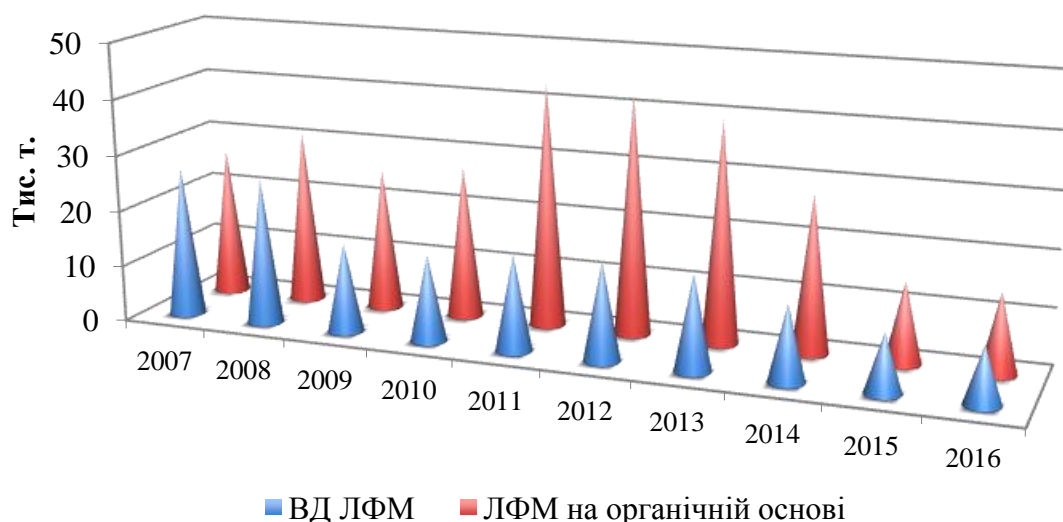
За даними Держкомстату, на сьогодні, в Україні нараховується більше 200 виробників, з яких не більше 20 випускають близько 70% усієї ЛФ продукції у країні. Лідерами серед них є «Снежка Україна», «Мефферт Ганза Фарбен» (ТМ «Дюфа», ТМ «МГФ»), «ЗИП» (ТМ «Зебра», «Триора», «Мальва»), «Тиккурила Україна» (ТМ «Колорит»), «Капарол Днепр» (ТМ «Альпина»), «Фейдаль УА» (ТМ «Фейдаль»), «Полисан» (ТМ «Полисан»), ЧП Олейников (ТМ Smile) та інші.

Серед продукції закордонних виробників найбільш відомими українським споживачам є виробники Caparol, Tikkurila, Akzo Nobel, Remmers, Johnstones, Teknos. Наведемо співвідношення пропозиції на ринку ВД ЛФМ та ЛФМ на органічній основі відповідно належності до сегменту імпортованої продукції чи вітчизняного продукту на рис. 4 [6].

Рис. 4. Співвідношення пропозиції ЛФМ на ринку України відповідно сегментаційній належності, %

В Україну імпортують ЛФМ більше 30 країн. Структура імпорту ЛФМ на органічній основі та водно-дисперсійних ЛФМ не є однаковою. Наведемо на рис. 5 структуру імпорту ЛФМ в Україну за видами дисперсного середовища протягом 2007-2016 рр.

Рис. 5. Структура імпорту ЛФМ в Україну за видами дисперсного середовища протягом 2007-2016 рр.

Найвизначнішим є зростання обсягів імпорту, що становить збільшення значення на 7,5%. Протягом 2009-2010 рр. загальний обсяг імпорту знизився на 28% та 26% відповідно. У 2012–2013 рр. зросла ЛФМ на органічній основі і знизилися показники водно-дисперсійних ЛФМ.

Порівнюючи 2014 та 2013 рр. спостерігається скорочення імпорту ЛФМ на 26,4%, а у 2015 р. по відношенню до попереднього року – ще на 40%. Можна зробити висновок, що імпорт ЛФМ на органічній основі переважає над імпортом водно-дисперсійних ЛФМ, проте, спостерігається тенденція зниження обсягів імпорту ЛФМ двох видів.

На рис. 6 наведемо динаміку імпорту в Україну ЛФМ протягом 2007-2016 рр. у вартісному вираженні.

Спостерігається тенденція до підвищення середньої вартості імпортованих ЛФМ, проте, її значення залишається низьким для обох видів, що можна пояснити зниженням митної вартості при імпорті продукції. Обсяги імпорту ЛФМ перевищують обсяги експорту. Структуру і динаміку експорту ЛФМ протягом 2007-2016 рр. зображено на рис. 7 [7].

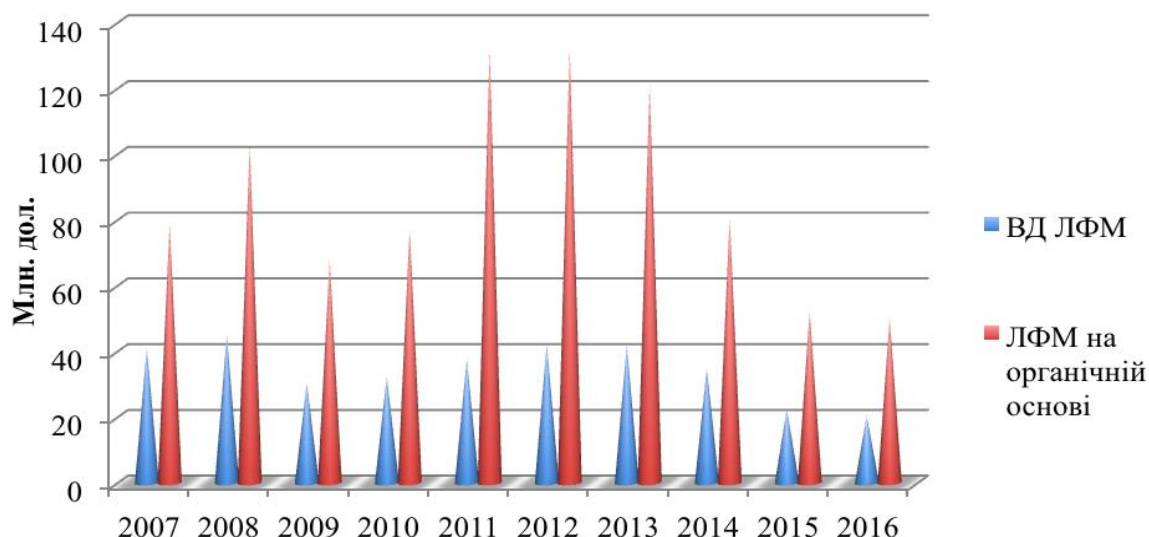

Рис. 6. Динаміка імпорту ЛФМ в Україну у вартісному вираженні, протягом 2007-2016 рр.

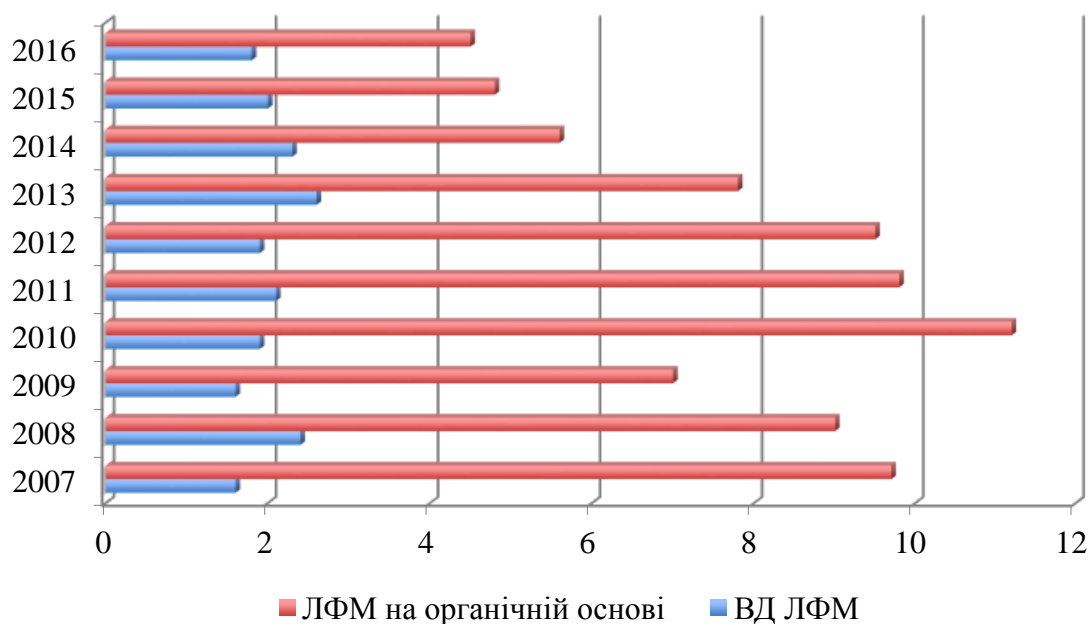

Рис. 7. Динаміка та структура експорту ЛФМ з України за видами дисперсного середовища протягом 2007-2016 рр.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Експортні операції з ЛФМ на органічній основі переважають над операціями з водно-дисперсійними ЛФМ. Саме на водно-дисперсійні ЛФМ на сьогодні

зорієнтований здебільшого український ринок, що пояснюється низкою переваг даного виду продукції.

Фахівці вважають, що у 2017-2018 рр. відбудеться поступове зростання показників розвитку виробництва. За своєю структурою різних ринкових змін не відбудеться, проте, вже на сьогодні є чітко виражена тенденція до екологічності ЛФМ та більшій кваліфікованості споживачів. Однією з тенденцій 2017-2018 рр. може бути збільшення попиту на матеріали професійного та напівпрофесійного сегменту ЛФМ, що використовується для робіт з утеплення, оздоблення та декорування внутрішніх площ приміщень та фасадів будівель. Таким чином, можна сказати, що галузь готова до європейської інтеграції. Це, в свою чергу, дає можливість українським виробникам виходити на світові ринку збуту продукції та слугуватиме мотиваційним рушієм розвитку.

Література

1. Свидерский В.А. Состояние, структура и перспективы развития рынка лакокрасочной продукции в Украине / В.А. Свидерский, Т.А. Караваев // Лакокрасочные материалы и их применение. — 2010. — №9. — С. 8—16.
2. Караваев Т.А. Ринок лакофарбових матеріалів в Україні / Т.А. Караваев // Покраска профессиональная. — 2012. — №6. — С. 34—36.
3. Мережко Н.В. Ринок лакофарбових матеріалів в Україні / Н.В. Мережко, Р. Домніченко // Товари і ринки. — 2011. — № 2. — С. 5-12.
4. Водно-дисперсионные ЛКМ индустриального назначения // Лакокрасочная промышленность. — 2012. — № 20(314). — С. 20.
5. Зовнішня торгівля України, основні країни-контрагенти. — Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/cstat/f3/showstat>
6. Обсяг імпорту та експорту товарів за кодами УКТЗЕД. — Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/cstat/f11/showstat>
7. Статистичний бюлетень Виробництво промислової продукції за видами в Україні за січень-грудень 2015 року. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Цель. Целью статьи является анализ современного состояния рынка лакокрасочных материалов, основных производителей, формирование структуры импорта и экспорта.

Результаты. Установлено, что экспортные операции с ЛКМ на органической основе преобладают над операциями с водно-дисперсионными ЛКМ. Именно на водно-дисперсионные ЛКМ на сегодня ориентирован в основном украинский рынок, что объясняется рядом преимуществ данного вида продукции. Вскоре состоится постепенный рост показателей развития пр-ва. По своей структуре различных рыночных изменений не произойдет, однако, уже сегодня четко выраженная тенденция к экологичности ЛКМ и большей квалифицированности потребителей.

Практическая значимость. Проанализированы основные тенденции рынка лакокрасочных материалов, установлено, что основная проблема данного рынка - значительная насыщенность импортных производителей, отсутствие экономически

выгодной украинской сырьевой базы. Однако Украина имеет хороший инвестиционный потенциал, о чем свидетельствует наличие ряда украинских компаний по производству ЛКМ с иностранным капиталом.

Ключевые слова: лакокрасочные материалы, водно-дисперсионные краски, краски на основе органических растворителей.

Goal. The purpose of these article is an analysis the current state of the paints market, major manufacturers, forming the structure of import and export.

Results. Established that the export business of putting on an organic basis prevail over the operations of the water-based dispersion paints. It is water-dispersion paints today focused mainly Ukrainian market, because of the many advantages of this product. Soon will gradually increase in indicators of production. The structure of various market changes will not happen, however, today is a clear trend towards more environmentally friendly paints and qualifications consumers.

The practical significance. The basic market trend varnishing and painting materials, found that the main problem of the market - a significant saturation import manufacturers, the lack of economically profitable Ukrainian raw materials. However, Ukraine has good investment potential, as evidenced by the presence of a number Ukrainian companies producing paints with foreign capital.

Keywords: paints, water-dispersion paints, paints based on organic solvents.

Стаття рекомендована до друку професор
Луцького НТУ Байдаковою Л.І
Стаття поступила в редакцію 14.01.2017 року